Nro 79

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 1 Pazdziernika V. S. ROKU 1810.

S PETERZBURG V. S. 21 wrzesnia. Szef Pskowskiego dr: p. GM. baron Korf i szef 6go strzeleckiego p. GM. Graf S. Priest mianowani Generał adiutantami J. J. Mości. Szef 1go strzeleckiego p. GM. baron Rozen mianowany naczelnikiem brygady pułkow Preobrażeńskiego i Siemianowskiego — W promocyi rang zostali: w półku strzeleckim leybgwardyi Penski 5ci kapitanem, Andrzeykowicz sztabskapitanem, Xże Bagration i Bystram porucznikami — Generał od infanteryi Miłoradowicz na własną prozbę uwolniony od służby z mundurem — J. J. Mość oświadcza swoie ukontentowanie GM. Snazinowi za popisanie się w bitwie z Turkami dnia 28 i 31 lipca zaszley pod wsią Bialikioy.

MADRYT d. 1 września. (z Franc, Paryz.) Urzędowie ogłoszono następuiące sczeguły oblężenia Almeidy. Twierdza ta w skale wykuta nader iest mocną. Ma dobre bastiony, wygodne kazematy i piękną drogę skrytą. Portugallia zawsze ią uważała za przedmurze państwa swoiego przeciwko Hiszpanii. Po ścisłém obeyrzeniu fortecy, francuzi uderzyli nayprzód na część S. Pedro nazwaną, która zdawała się nayslabszą i nayprzystępnieyszą. Dnia 15 wieczorem otworzono przykopy i wszystkie komunikac ye poczęto. Na wielu mieyscach trzeba było wysadzać skały prochami, gdy niepodobna było żelazem ruszyć posady. Pod ogniem nieprzyiacielskim zbliżono się do wałow o 200 sążni. D. 26 baterye nasze grać zaczęły i wkrótce zgasiły ogień oblężonych. Zbito z lawetow wiele dział wałowych. O 8mey wieczorem iedna bomba zapaliła woz prochowy, ztąd przeszedł ogień do składu od 150 t. funtow prochu. Huk podobnym był do gromu z iakim góry ogniste z wnętrzności swoich wyrzucaią lawę i glazy. Rozumiano że cała twierdza na powietrze wyleciała. Miasto noc całą ogniem płonęło. Nazaiutrz poddała się twierdza po 11sto dniowym oblężeniu. Komendant ang. Cox, i dway inni officerowie angielscy, oraz 5000 Portugalczykow broń złożyło i poszło w niewolą. Korpus inżynierow i artylerya znakomicie popisały się. Generałowie Łazowski i Eble okazali wielkie talenta. W twierdzy znaleziono dział 115 i wiele żywności.

M. Massena przedsięwziół srzodki korzystania z ieńcow portugalskich wzywaiąc ich do służby Jmperatora. O skutku swoich zamiarow doniosł Xciu Neufchatel i Wagran w tych słowach „Podług warunkow kapitulacyi, milicya port. powinna była powrócić do domu. Uczyniłem iey propozycyą dobrowolnego zaciągu do służby Jmperatora. Tysiąc dwieście ochotnikow znalazło się. Uformowałem więc korpus pionierow: część iedna zrówna przykopy; druga oczyści miasto, a trzecia naprawi drogę z Almeidy do Pinhel. Regiment 24ty portugalski liniowy także zatrzymany dla dobra Jmperatora. Chcę dać officerow port. w głównym moim woysku znayduiących się. Tak potrafię korzystać z gorliwości officerow tego narodu z Francyi przysłanych i z nienawisci, iaką pała regiment przeciwko anglikom. Nadto posłałem 112 portugalskich kanonierow, komendentowi artyleryi i przy sobie zatrzymałem 60 iezdzcow, którzy z ochotą przyięli służbę. Wszakże starać się będę ażeby te woyska były strzeżone. Głównych stanowisk nigdy im niepowierzę. Miło mnie byłoby wiedzieć czy Imperator kontent z takiego urządzenia.

Rozumieią że Xże Eslingen, po upadku Almeidy, zgromadzi do iednego punktu wszystkie siły swoie, pociągnie przeciwko Lordowi Wellington i zmusi woysko ang. do ustąpienia z Portugallii. Prawe skrzydło ma opasać miasto pograniczne Miranda. Powszechnie spodziewaią sią się welkich wypadkow w tey stronie. Mówią że Junta galicyyska uczyniła Generałowi Serras propozycyą do ugody: ma poddać tę prowincyą pod pewnemi warunkami. Negocyacye nieprzyszły ieszcze do skutku Na brzegach Asturyyskich znowu pokazały się okręty ang. Wysadzono na ląd artyleryą i amunicyą dla uzbroienia insurgentow. Lecz cały ten transport wpadł w ręce iednego podiazdu fr. M. Mortier Xże Treviso obioł dowodztwo w Extremadurze na prawey stronie woyska Portugalskiego. Korpus iego rozłożony iest w okolicach twierdzy Badaioz, Insurgenci nieprzestaią wpadać do południowey części tey prowincyi, napadaią rabuią i pustoszą bezbronnych mieszkańcow; za pokazaniem się francuzow natychmiast uciekaią

Kiedy na zachodzie czynią się przygotowania do dalszego postępu, z równą usilnością na wschodzie pracuią nad pogromieniem nieprzyiacioł. Woyska fr. i sprzynierzone coraz bardziey sciskaią Tortozę. Artylerya wielekroć iuż mury łamała. Kilkakroć były zagaione i zerwane układy o poddanie tey twierdzy. Po zdobyciu tego miasta korpus arragoński natychmiast postąpi pod Walencyą i wspólnie z G. Sebastiani z drugiey strony działaiącym sciskać będą Jnsurgentow. Walencya dawnoby się poddała, gdyby zaslepieni wiesniacy straży nietrzymali i srogością nieprzewodzili. M. Macdonald z woyskiem Katalonskim utrzymuie komunikacyą z Barcellona. Dotąd niemógł przedsięwziąć oblężenia Tarragony. Głoszą że flotta

hiszp. z Carthageny uprowadzoną została do Portmahon. W tym porcie dowodzą teraz wspólnie Hiszpan i Anglik. Wewnątrz Hiszpanii niema rozruchow. Nowy rząd przez agentow swoich rozpostrzenia ducha spokoyności i upowszechnia zasady nowey polityki. Mówią o bliskiey podróży króla Don Józefa Napoleona. Pod Cadix niezaszedł żaden wypadek szczegulnieyszy.

PARYZ d. 18 września. (z Monit Franc: Hamb:) Negocyacye między Anglią, Francyą i Ameryką ciągłemi zdaią się. Pierwsze dwa mocarstwa wydały wyroki pozwalaiące kupcom do swoich portow bezpiecznie żeglować pod pewnemi warunkami, względem handlu produktow osadowych i kraiowych. Posłowie amerykańscy, Pinkney w Londynie, a Armstrong w Paryżu czynnie pracowali, Ostatni wyiechał na powrót do oyczyzny,zostawuiąc na mieyscu swoim ministra Russel. Przed odiazdem miano poddać iemu notę w następnych punktach. (1 Wszystkie okręty amerykańskie, iakieby do portow fr: zawinęły do dnia 1 listopada, podlegać będą skutkom iedynie dwuch dekretow Berlińskiego i Medyolańskiego. (2 Wyrok dnia 23 marca 1810 natychmiast był odwołany, skoro rząd amerykański podniosł embargo. (3 Wszystkie okręty amerykańskie, któreby tylko niepozwoliły poniżenia swoiey flagi i oświadczyły nieuległości rozkazom gabinetowym ang. będą przypuszczone bez żadney trudności do portow fr: i ze wszelką łatwością ztamtąd odpłynąć będą mogły. (4 Jmperator wydawał pozwolenia amerykańskim okrętom, lecz żadna inna flaga ich nieotrzymała. (5 Okręty amerykańskie w puszczone będą do Francyi, ieżeli one będą ładowane na rachunek Amerykanow lub Francuzow, produktami Ameryki. (6 Nakoniec przyrzekł rząd fr: powrócić Stanom ziednoczonym wszystkie okręty sekwestrowane na skutek wyroku 1810 marca 23, skoro Ameryka uwolni wszelką własność francuzom zabraną " Jmperator często miewa rady handlowe, w których długo sam rozbiera interessa — Xże Schwartzenberg i Graf Metternich tu bawią. Xże Pontecorvo ma wyiechać d. 19, lub do 20, udaiąc się do Szwecyi iako następca tronu tego narodu.

WIEDEN d. 16 września. (z Berlin: i Ham:) Xże Jan Lichtenszteyn dowodzący niższą Astryą, składaiąc swóy urząd wyraził, iż dalej niemógłby sprawować tego urzędu bez zróynowania swoiego maiątku, lub uszkodzenia służbie monarszey, wszakże ieżeliby państwo wyciągało iego usługi, oświadczył wszelką gotowość na każde zawołanie. Wychodząc z urzędu niewziol należney sobie pensyi; zostawił ią na wsparcie ranionych na woynie lub wysłużonych żołnierzy — Pożar w Offen zrobił szkody na 6 millionow ryńskich — Hrabia S. Leu przeszły król holl: ciągle bawi w Teplitz — Minister spraw zagranicznych Metternich spodziewany iest wkrótce w tey stolicy. Toż Xże Schwartzenberg miał przyiechać na czas nieiaki za pozwoleniem dworu naszego.

Wycięczenie kraiu przez woynę, opłata kontrybucyi, upadek papierowych pieniędzy, kazały przedsiębrać wielorakie środki na dźwignienie interessow skarbowych do upadku nachylonych. Zwinięto więc trzecie bataliony, zredukowano kompanie i szwadrony, zagaiono negocyacyą za granicą o pożyczkę, kazano nieść srebra do mennicy. Lecz wszystko to niepodniosło kredytu. Cesarz więc wydał dwa edykta naywiększey wagi. Na umorzenie bankocetli, rozkazał Monarcha, ażeby wszyscy poddani w kraiach dziedzicznych wnieśli do skarbu dziesiątą część całego maiątku swoiego. Podług tych edyktow każdy dziedzic od swoiey ziemi, kapitalista od sum, rzemieślnik i kupiec od massy do obrótu użytey, od narzędzi fabrycznych i towarow składowych, każdy mieszczanin od swoiego domu; słowem każdy od wszystkiego tego, co tylko przynosi intratę, obowiazany iest oderwać część dziesiątą i skarbowi zapłacić — Kupcy w lat 2, rzemieślnicy i fabrykańci w lat 5, właściciele w lat 15, opłacić powinni ten podatek. Opłata zaczyna się od 1 listopada 1810. Podatek z pierwszych lat 5 służyć będzie na umorzenie bankocetli, z pozostałych lat 10 obrócony będzie w 9ciu częściach na wykupienie bankocetli, a w 10tey części na zaspokoienie długu kraiowego. Wyrachowano, że wartość iednych domow w miastach głównych prowincyonalnych i dobr ziemskich wynosi 5000 milionow ryńskich. Część zatym dziesiąta przyniesie skarbowi z tego iednego zrzódła 500 milionow. Temu podatkowi ulegaią wszystkie stany i osoby bez wyiątku, duchowieństwo, szlachta i rolnicy: każdy od swego maiątku ruchomego i nieruchomego opłacić musi 10 procentow — Z Paryża przychodzące wiadomości zapewniaią, że baron Eskales ułoży się z Hollendrami o pożyczkę. Z tey okoliczności zapewnia batawom wielorakie korzyści za stare i dawne długi przez Austryą u nich zaciągnione.

BERLIN 25 września. (z Berlin: Zusch:) Twierdze nasze Szczecin Kistryn, Glogow, w zakład francuzom oddane, opatruią się żywnością na rok następny. Jnteressa skarbowe do upadku nachylone niepozwalaią wypłacić zaległy kontrybucyi, i tym sposobem twierdze wyzwolonemi bydź niemogą. Pożyczka w Hollandyi przez ostatnie odmiany strudnioną została; z tąd nowe okoliczności zrodziły nowe trudności. Do nieszczęść monarchii należy iescze fabrykowanie papierow naszych. Niedawno odkryto fałszerzow w Wrocławiu; teraz pokazali się w Głogowie. Za rzecz szczególnie dziwną rząd uważa, że znaleziono szkatułkę rzeką Odrą płynącą z 80000 talerow w papierach sfalszowanych. Mogłyby się znaleśdź pieniądze gotowe, gdyby wolny był handel. Lecz zabroniono naysurowiey, ażeby żadne produkta wywożone niebyły. Anglicy krążący na Baltyckim morzu potrzebuią żywności, i drogo płacą byleby iey dostać mogli; lecz Prusacy niemogą iey dostarczać. Straż na brzegu rozstawiona obowiązana dawać ognia do batow nieprzyiacielskich.

Xże Meklembursko-Szweryński Fryderyk Franciszek odebrał przez pełnomocnika fr: S. Marsan propozycyą, ażeby iego poddani, maiący summy byłego Elektora Haskiego, opłacili takowe należności do skarbu fr: na skutek konfiskaty kraiow i wszelkiey własności tego Xcia. Obwieścił więc Xże Meklemburski wszystkich

swoich poddanych o tém postanowieniu Imperatora Napoleona i wezwał wszystkich dłużnikow byłego ElektoraHasskiego iż do żadney nadgrody pociągani na potym bydź niemogą, że ich wexle i obligacye w iakimkolwiek ręku znalazłyby się iuż iako opłacone i skasowane nigdzie żadnego znaczenia mieć niebędą mogły. Po takim zapewnieniu obowiązuie Xże wszystkich dłużnikow do udawania się do Berlina do Posła fr: i do układania się o sposob wypłaty.

Miasto Hamburg przyciśnione potrzebami ogłosiło pożyczkę na półtora miliona markow, z obowiązkiem płacenia po 4 od sta. Jak w xięstwie Mekleburskim ustanowiona iest kommissia do zakupowania i opatrzenia żywnością woyska fr, tak w kraiu byłym Hannowerskim Minister woyny wezwał do zawarcia kontraktow, na utrzymanie woysk obozuiących rozkwaterowanych lub w koszarach stoiących. M. Davoust Xże Eckmil ieszcze nieprzyiechał do Hannoweru, lecz sztab głowny cały znayduie się w tém mieście. Dywizya Friand nad Dunaiem w okolicach Ulm stoiąca urlopować zaczęła 5tą część z regimentow niektórych, za powrótem tych do chorągwi, inni będą uwolnieni do domow. Ze Strażburga piszą że z każdego regimentu woyska fr: w Niemczech stoiącego uwolnionych będzie po 600 w piechocie a po 200 od iazdy. W Passau ieszcze znayduią się 2 kompanie fr: sapperow i minierow. Pod Cassel ciągną woyska westfalskie do wyznaczonego obozu. Tam tysiące rąk pracuie nad wystawieniem dla żołnierza bud wygodnych. Oboz ten będzie podobny do obszernego i porządnego miasta z małych nader chatek i lepianek zbudowanego. Dla króla wystawuią także prosty ale wygodny domek. Założone pod lasem szańce posłużą do cwiczenia woyska w naytrudnieyszych obrotach. Piechota, iazda, artylerya, odbywać będą popisy we wszystkich gatunkach—W. Xże Frankfurtski rozkazał zatrzymywać każdą familią, któraby z nad Renu emigrować chciała, chociażby była opatrzona pasportami naylegalnieyszemi—Syn przeszłego króla szwedzkiego Gustawa Adolfa ma bydź posłany na edukacyą do Hernhut.

KOPPENHAGA d. 22 września. (z Hamb Alton, Zusch.) Jescze zgon Królewicza szwedzkiego Xcia Augustenburga nieprzestał bydź materią rozmow i śledzenia. Proboszcz i Pastor ewangelicki w Quidinge, gdzie nagle skonał Xże August, podał następny rapport magistratowi Helsingborskiemu o okolicznościach śmierci, i ony w protokule podpisał „Kiedy Królewicz d. 28 maia spadł z konia, pisze Pastor Jan Krook, oznaymiono mnie że przynoszą Xcia do moiego domu. Pułkownik Cederstrem wysłał listy do Lund wzywaiąc professorow Engelhart i Liliewalch dla pomocy Leybmedykowi Rossi. Przyniesiono Xcia bez żadnego znaku życia. Rossi kazał nacierać piersi i nogi. Dla poznania czy iest iakie tchnienie, przyłożono lustro do ust i nosa, lecz żaden ślad oddechu nie padł. W tenczas złożono ciało Xcia w łóżku ugrzaném, gdzie tak leżało aż do iutra, kiedy wydobyto i położono na stole. W tym ciągu nader wiele krwi spłynęło z otworzoney żyły w ramieniu przez pościel na podłogę; podobnież bardzo iey wiele ze stołu zeszło. Ja zdziwiony niepoymuiąc, iżby tak wiele z trupa krwi upływać mogło, przypominałem wielekroć lekarzowi Rossemu. Lecz ten dał odpowiedź, że to iest rzecz zwyczayna i nic nieznacząca, i zapewne dla tego nieprzedsięwzioł żadnych środkow na zatamowanie krwi. Wieczorem dnia 29 powiadała służąca moia, że ciało ruszało się, kiedy słała łóżko dla Podpułkownika Holst. Pobiegliśmy czém prędzey, lecz nadzieie nasze były zawodne; wewnętrzna rewolucya robiła chrapanie nosem i wiatry przez usta. Nazaiutrz lekarze z Lund przybyli. Natychmiast złożono radę względem obdukcyi ciała. Kto był pierwszym do tego proiektu, kto iego wspierał? nie mogę powiedzieć: ale przypominam że do niey należał Pułkownik Cock. Graf Sparre i adiutant Xcia Holst tak byli przeięci żalem że od zmysłow odchodzili. Niewiadome ieszcze dalsze skutki indygacyi w Quidinge.

Graf Rosen przeiechał tędy powracaiąc z Paryża do Sztokolmu. Mówią że Królewicz Xże Pontecorvo w tym ieszcze miesiącu przyiedzie do Szwecyi. Zamek Haag ma bydź iemu ustąpiony. W gazecie Sztokolmskiey pod artykułem z Erebro ogłoszono treść następną listu posła szwedzkiego w Paryżu nayduiącego barona Legerbielcke „Okręt Szwedzki Flora kapitana Olssen, ładowny solą przed nieiakim czasem przez korsarza fr: zabrany i do Dunkierki zaprowadzony, wyrokiem sądu morskich zdobyczy na moie wstawienie się uwolniony został od konfiskaty za bytność zmuszoną w porcie ang„ Z Gothenburga także donoszą o osobliwszym w Marstrand przypadku. Jeden korsarz duński ścigany przez bryg ang. schronił się do tego portu. Baty ang. wpłynąwszy w odnogę chciały gwałtem uprowadzić korsarza. Komendant mieyscowy czynił w tym swoie uwagi. Lecz kiedy anglicy niechcąc zaniechać swoiego przedsięwzięcia upierali się przy zaborze; Szwedzi więc postanowili gwałt gwałtem odpierać. W tym sporze ieden maytek poległ, dwuch ranę odniosło, a inni poszli w niewolą. Czekać potrzeba urzędowey o tym wiadomości.

Poseł pruski w Sztokolmie rezyduiący; odebrał rozkaz od swoiego dworu, oddalić się z tey stolicy, ieżeliby do niey seym z Erebro był przeniesiony, gdyż podług konstytucyi niewolno posłom zagranicznym znaydować się w iednym mieyscu z seymuiącemi—Fabryki iedwabne w Szwecyi upadły prawie wszystkie Trudny dowoz iedwabiu syrowego, i naplyw towarow fr: zgubił fabryki kraiowe—Pod Kategat między iednym kutrem ang. od dział 12 a 4ma łodziami duńskiemi zaszła tęga rozprawa. Po kilkugodzinney bitwie, Anglicy zwiesic musieli swoią flagę. Zabrano więc kuter i wszyscy anglicy na nim znayduiący się poszli w niewolą—Król duński wydał wyrok podnoszący embargo ze statkow amerykańskich w portach Xięstwa holsztyńskiego stoiących. Azatym wyszli bez przeszkody na morze.

WARSZAWA 2 października. (z Warszaw:) D. 28 lipca Fryderyk August wydał wyrok urządzaiący, iakim sposobem mieszkańcy xięstwa Warszawskiego dostarczać maią pro-

dukta, przez seym uchwalone na utrzymanie woyska kraiowego. Minister wnętrzny podaie Radzie stanu corocznie rozkład na departamenta przypadaiącey ilości do dostarczenia do magazynow. Rady departamentowe rozdzielaią na powiaty. Podprefekci z radą powiatową rozkładaią na obywatelow. Minister woyny wskazuie mieysca i ilość gdzie i wiele ma bydź dowieziono. Spory względem miary, wagi i trudności w odbiorze rozwiązuie administracya mieyscowa; spory względem gatunku produktow ostatecznie rozwiązuią przysięgli znawcy, a iak oni postanowią na tym i administracya przymuiąca i władza cywilna dostarczaiąca przestać powinny. Fundusze na kupno do magazynow mięsa, wódki soli i drzewa na opał, biorą się od ministra skarbowego. Zołnierz ciągnący niczego od obywatela żądać niemoże, lecz wszystko magazyny dostarczaią. Magazynowi officyaliści po wszystkich etapach i główniych mieyscach obowiązani utrzymywać iak naydokładnieysze rachunki zawsze w gotowości do sprawdzenia. Nic dać niemogą bez uprzedniey rekwizycyi, na wszystko brać powinni kwity podpisane albo przez naczelnika dowodzącego oddziałem; albo przez 2ch świadkow, gdyby żołnierz idący pisać nieumiał.

Xże Poniatowski powrócił do Warszawy z podróży przedsięwziętey na obeyrzenie woyska. Dnia 17 na drodze z Siedlec do Lublina przez wywrot powozu dostał rany w czole i oko lewe zamknięte zostało. Jednak mimo uyścia krwi i osłabienie przybywszy do Lublina zwiedził szpitale, koszary i magazyny, oglądał illiminacyą, przyymował władze publiczne, odbywał popisy półkow 3go piechoty 1szego i 11go iazdy, komendy GD. Kamienieckiego dowodzącego 3cim okręgiem woyskowym. Dnia 26 przybył do Zamoyścia spotkany od komendanta twierdzy Hauke, sztab i pułki 13sty piechoty i 16sty iazdy. Tu obeyrzał roboty koło twierdzy prowadzone przez Generał Inspektora Pelletier i pułkownika inżynierow Mallet, zwiedził magazyny, szpitale, koszary, domy woyskowe i zbroiownię. Miasto było oświecone. Dnia 25 przybył do Puław, z GG. Kamienieckim, Fiszerem i Turną oraz pułkownikiem Nowickim; na kępie tameczney odbywał popisy półku 2go iazdy. Xże Feld-marszałek Czartoryski był obecny na tych obrótach, one uwielbiał, i całe grono officerow na obiad zaprosił. D. 28 wyiechał Xże Minister woyny, a temi dniami powrócił — Rezydent fr. Serra będąc w Krakowie oglądał żupy solne w Wieliczce.

WILNO d. 1 pazdziernika. Dnia 29 JW. General Gubernator Kutuzow gońcem odebrał z S. Petersburga wiadomość o poddaniu się Ruszczuka i Zurzy twierdz nader ważnych nad Dunaiem. Z tego powodu obywatelstwo tuteysze w kościele katedralnym złożyło uroczyste modły Panu zastępow. Reskrypt J. J. Mości do JW. Gubernatora woiennego donoszący o tym wielkim wypadku iest w tych warazach „Michale Łarionowiczu! pisze Imperator. Dziś odebrano od Główno-komenderuiącego woyskiem Multańskim Generała Grafa Kamińskiego doniesienie, że znamienite twierdze tureckie Ruszczuk i Zurza dnia 15go tego miesiąca poddały się zwycięzkiemu orężowi Rossyyskiemu. Spieszę o tym Was uwiadomić dla ogłoszenia powszechnego i złożenia Wszechmocnemu należnego dziękczynienia. Zostaię dla Was życzliwy. W S. Petersburgu 1810 września 24 Na autentyku własną ręką J. J. Mości podpisano., ALEXANDER."

Tak więc Dunay cały poszedł w moc Rossyan. Izmayłow, Brahiłow, Matczyn, Sylistrya, Zurza, Ruszczuk, zapewniaią panowanie nad tą wielką rzeką. Multany, Bessarabia, Wołochy podbite; maią teraz nieprzełomną ścianę w tym fortec szeregu i bystrych nurtach szerokiego Dunaiu. Tym czasem daleko za tym wałem w Bulgaryi zwycięzkie woyska odnoszą nowe tryumfy.

Bessarabia zamieszkana iest od tatarow żyiących z bydła, roli i rozboiu. Multany i Wołochy zamieszkałe od Grekow maią ziemię urodzayną i bardzo płodną. Pastwiska okiem niezmierzone żywią bardzo wiele zachwalonych koni i bydła. Powietrze cieple sprzyia uprawie ryżu kukuruzy i winnic. Kray wielki i piękny, lecz dla woien nieludny. Stolice tych prowincyi Jassy i Bukarest, są miasta rozległe i bogate dobrze zabudowane, lecz nieczyste. Cały ten kray od Dniestru do Dunaiu między morzem czarném a Siedmiogrodziem austr: położony, rozciąga się na mil blisko 80 wzdłuż i wszerz. Oprócz wielu rzek mnieyszych Prut sławny zwycięstwem Piotra W. i Seret chwalony z czystości wod swoich przerzynaią bogate równiny. Wody Dunaiu z takim pędem wpadaią do morza, że o 10 mil od uyścia ieszcze są słodkie. Na tey rzece przy uyściu poławia się rybka, która włożona do butelki piaskiem i wodą napełnioney doskonale pokazuie odmiany powietrza przez swoie poruszenie.

Niegdyś prowincye te Polscze hołdowały. Roku 1386 Piotr Woiewoda poddał ten kray pod lenne prawo Władysławowi Jagiełłowi. Roku 1436 Władysław 3ci kłócącym się Eliaszowi i Stefanowi braciom o następstwo po oycu Alexandrze, tych kraiow Woiewodzie, dał Multany i Wołochy z warunkiem podaństwa. Hospodarowie ich następcy częste woyny podnosili przeciwko Metropolii. Za Zygmunta 3go te kraie przeszły pod panowanie Tureckie a hetman Zołkiewski ostatecznie traktatem 1617 ich ustąpił Porcie Ottomańskiey. Później wielekroć Polska daremnie kusiła się o odzyskanie straconych krain.

Z Wilna dnia 1 Pazdziernika. Stosownie do postanowienia rady Uniwersytetu Imperatorskiego wileń: ogłasza się, że gdy pisma dotąd nadesłane do konkursu na katedrę wymowy, nieodpowiedziały żądaniom Uniwersytetu wyrażonym w programacie do konkursu pod dniem 15 czerwca 1809, przeto termin takowego konkursu na katedrę wymowy zostal ieszcze przedłużony do dnia 1. stycznia 1811.

Za pozwoleniem Cenzury Wileńskiey — W Drukarni Kuryera Litt: